FINANSSIALA

19.1.2023

Redsven Mona

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 307/2022 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain muuttamisesta

Finanssiala ry kannattaa pääosin esitystä, mutta ehdottaa 4 a §:n poistamista

Finanssiala ry (FA) lähtökohtaisesti kannattaa esitystä, ja sen tavoitteita selkeyttää poikkeusolojen vakuutustakuisiin liittyviä menettelyjä sekä varmistaa elinkeinonharjoittajien mahdollisuutta toimia myös poikkeuksellisissa olosuhteissa siinä määrin kuin väestön toimeentulon ja talouselämän toimivuuden varmistamiseksi on tarpeen.

FA kuitenkin kiinnittää huomiota erityisesti hallituksen esityksen 4 a §:ään, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi evätä jo myönnetyn vakuutustakuun perusteella tehtävän valtion suorituksen vakuutusyhtiölle, jos suorituksella voisi olla mahdollisia haitallisia vaikutuksia Suomen kansainväliseen asemaan. Tällainen jälkikäteinen puuttuminen vakuutusyhtiölle myönnettyyn takuuseen vaikuttaa FA:n näkökulmasta esityksen luonne ja tarkoitus huomioiden tarpeettomalta ja myös todennäköisesti vähentää vakuutusyhtiöiden kiinnostusta ja mahdollisuuksia osallistua vakuutustakuujärjestelyihin.

Jotta vakuutustakuujärjestelmä toimisi, ensivakuutusyhtiön tulisi olla halukas vakuuttamaan esityksen 3 §:ssä tarkoitettu kohde. FA katsoo, että esityksen 4 a §:n sanamuoto ” *Sosiaali- ja terveysministeriö voi evätä poikkeusolojen vakuutustakuun perusteella tehtävän suorituksen, jos suorituksella olisi* ***mahdollisia*** *haitallisia vaikutuksia Suomen kansainväliseen asemaan”* sekä pykälän perustelut ”*Sosiaali- ja terveysministeriö voisi evätä vakuutustakuun perusteella tehtävän suorituksen* ***esimerkiksi*** *sillä perusteella, että vakuutustakuu liittyy toimintaan, joka on ristiriidassa sellaisten valtioiden asettamien pakotteiden kanssa, jotka eivät ole Suomea oikeudellisesti sitovia*” jättävät hyvin avoimeksi sen, missä tapauksessa vakuutustakuu voidaan evätä ja vaikuttavat merkittävissä määrin vakuutusyhtiöiden mahdollisuuteen hakea vakuutustakuuta. Jos ensivakuutusyhtiö katsoo, että sillä on riski siitä, että enimmillään erittäin suuret korvaukset voivat jäädä takuun antamisen jälkeenkin ensivakuuttajan vastuulle, on mahdollista, että vakuutusyhtiöt eivät ole halukkaita hakemaan vakuutustakuita. Tällöin järjestelmä ei toimi, ja esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta tärkeiden kuljetusten toteutuminen voi vaarantua.

Esityksen perusteluista on luettavissa, että harkintavallalla Suomen kansainväliseen asemaan liittyen viitataan pääasiassa pakotesääntelyn noudattamiseen. Vakuutusyhtiön lakisääteisiin velvollisuuksiin kuuluu huolehtia, ettei se myönnä vakuutuksia tai maksa korvauksia EU:n pakotteiden vastaisesti, eikä vakuutuksenottajana oleva taho ole pakotteiden piirissä. Vakuutusyhtiöiden omien liiketoimintariskien vuoksi on myös huolehdittava, ettei niiden toiminta ole muiden pakotteiden, kuten USA:n asettamien pakotteiden vastaista. Lisäksi vakuutusyhtiöiden on tunnettava asiakkaansa EU:n rahanpesudirektiivien täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen sääntelyn nojalla. Esityksen mukaan vakuutustakuun perusteella tehtävät suoritukset maksettaisiin vakuutusyhtiölle, joka

puolestaan tekisi suorituksen vakuutuksenottajalle ensivakuutussopimuksen mukaisesti. Koska vakuutusyhtiöllä on lakisääteinen velvollisuus noudattaa pakotelainsäädäntöä, vakuutusyhtiö ei jatkaisi vakuutuksen voimassaoloa, eikä maksaisi vakuutuskorvausta pakotteiden vastaisesti.

FA toivookin, että eduskunnassa harkitaan huolella, onko 4 a §:n mahdollistama jälkikäteinen vakuutustakuun epäämismahdollisuus oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun hyötyyn nähden ottaen huomioon vakuutusyhtiöiden velvoitteet pakotteiden noudattamiseen. FA ehdottaa ensisijaisesti, että 4 a § poistetaan esityksestä tarpeettomana ja lain toimivuuden vaarantavana. Jos pykälä säilytetään, FA katsoo, että se tulisi vähintäänkin kirjoittaa selkeämmin niin, että vakuutustakuu voidaan evätä vain siinä tapauksessa, että takuumaksun suorittaminen olisi Suomea sitovan pakotesääntelyn vastaista.

Lisäksi FA kiinnittää huomiota siihen, että tyypillinen toimintamalli vakuutusmarkkinalla on esimerkiksi yrityksen kaikkien kuljetusten vakuuttaminen vuoden ajan, eikä yksittäisten kuljetusten/alusten vakuuttaminen. Esityksen perusteella ei ole muodostettavissa selkeää kuvaa siitä, mikä osapuoli on aktiivinen sen tunnistamiseksi, mitkä riskit ovat sillä tavoin huoltovarmuudelle kriittisiä, että niille on saatavissa vakuutustakuu. Vakuutusyhtiöiden näkökulmasta olisi keskeistä pystyä tunnistamaan mahdollisimman helposti riskit, joille vakuutustakuu on myönnettävissä, jotta yhtiöt voisivat tuottaa tarvittavat perusliiketoimintalogiikasta poikkeavat vakuutusratkaisut kohtuullisella vaivannäöllä. Hankaluudet tässä prosessissa voivat myös heikentää vakuutusyhtiöiden kiinnostusta hakea vakuutustakuita jälleenvakuutussuojan puuttuessa.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs